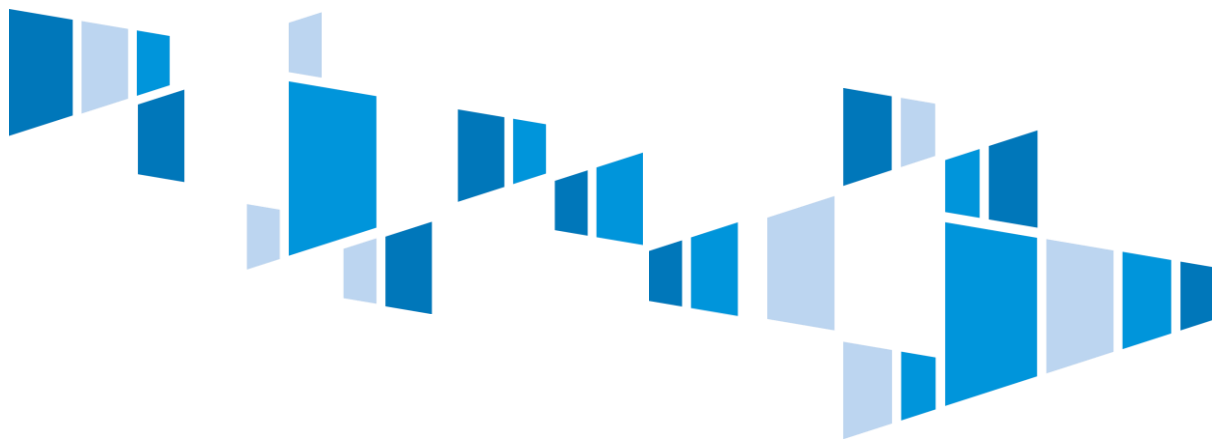

BIULETYN INFORMACYJNY
MINISTERSTWA FUNDUSZY I POLITYKI REGIONALNEJ
DLA CZŁONKÓW KOMITETÓW MONITORUJĄCYCH
REGIONALNE PROGRAMY OPERACYJNE

Luty/Marzec 2020

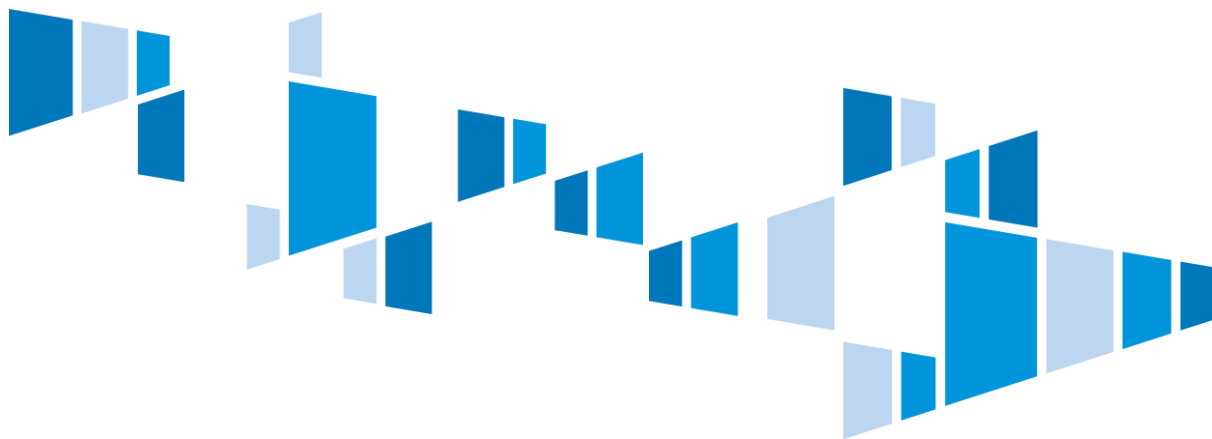
Szanowni Państwo,

przekazujemy w Państwa ręce kolejne wydanie Biuletynu informacyjnego, w którym znajdziecie Państwo nowe informacje na temat programowania perspektywy finansowej 2021-2027, zarówno na szczeblu komisyjnym jak i naszym, krajowym.

Jak zwykle przekazujemy Państwu również garść informacji dotyczących wdrażania programów obecnej perspektywy, w tym krótkie podsumowanie realizacji programów w 2019 r.

Życzymy Państwu przyjemnej lektury!

*Piotr Zygałło
Dyrektor Departamentu
Regionalnych Programów Operacyjnych
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej*

W TYM WYDANIU

Zmiany w ministerstwie

Nowi wiceministrowie funduszy i polityki regionalnej

ZAGADNIENIA STRATEGICZNE

Przygotowania do nowej perspektywy finansowej

REALIZACJA PROGRAMÓW OPERACYJNYCH POLITYKI SPÓJNOŚCI

Rok 2019 w funduszach europejskich

Stan wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020

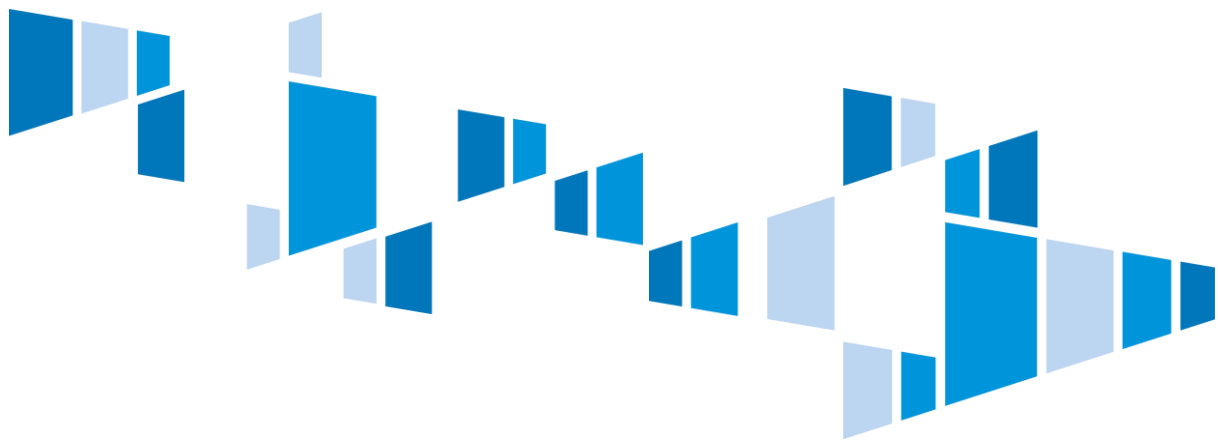
Stan wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

Zmiany RPO w ramach przeglądu wyników wdrażania programów

INNE OBSZARY TEMATYCZNE

Posiedzenie Grupy Wysokiego Szczebla ds. inwestycji kolejowych

KOMITETY MONITORUJĄCE KRAJOWE PROGRAMY OPERACYJNE

ZMIANY W MINISTERSTWIE

Nowi wiceministrowie funduszy i polityki regionalnej

W grudniu 2019 r. premier Mateusz Morawiecki powołał pana **Kamila Bortniczuka** na stanowisko sekretarza stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. Minister Bortniczuk nadzoruje m. in. realizację Programu Polska Cyfrowa 2014-2020.

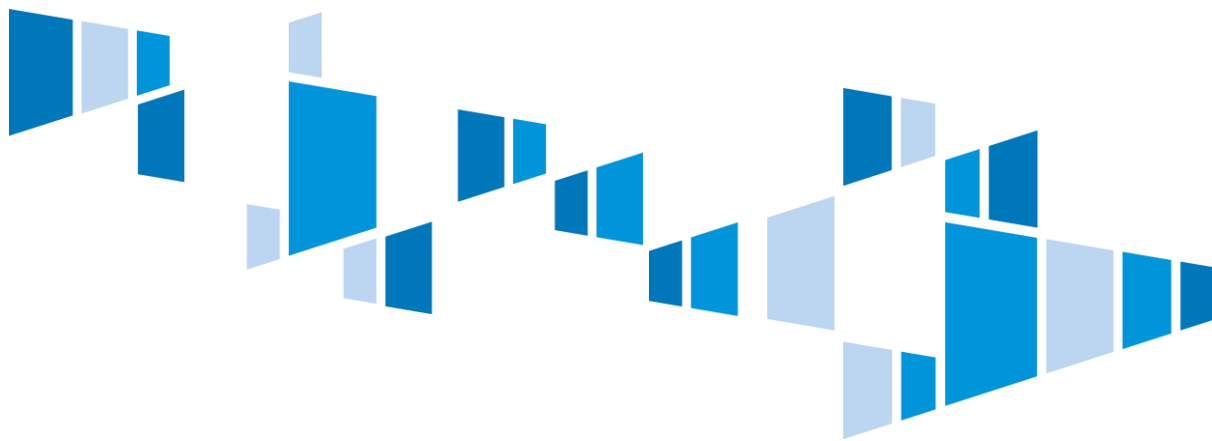
Ponadto, w styczniu i lutym bieżącego roku, wiceministrowie byłego Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju: Anna Gembicka, Grzegorz Puda i Waldemar Buda otrzymali powołania na stanowiska sekretarzy stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej.

Minister **Anna Gembicka** nadzoruje m.in. realizację Programu Inteligentny Rozwój i programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Jest też Pełnomocnikiem Rządu do spraw lokalnych inicjatyw społecznych.

Do obowiązków ministra **Grzegorza Pudy** należy m.in. nadzór nad realizacją programów Infrastruktura i Środowisko, Polska Wschodnia oraz koordynacją wdrażania 16 RPO. Dodatkowo, jako Pełnomocnik Rządu do spraw przygotowania Światowego Forum Miejskiego w Katowicach w roku 2022, odpowiada za działania związane z organizacją tego wydarzenia.

Minister **Waldemar Buda** nadzoruje proces desygnacji programów na lata 2014-2020 oraz rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego w Polsce, w związku piastowaną funkcją pełnomocnika rządu w tym obszarze.

Więcej informacji na temat członków Kierownictwa MFIPR można znaleźć pod adresem: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/kierownictwo-ministerstwa>.

ZAGADNIENIA STRATEGICZNE

Przygotowania do nowej perspektywy finansowej

Negocjacje dotyczące kształtu nowej polityki spójności

Negocjacje wielkości puli **funduszy UE na lata 2021-2027** oraz zasad, według których będzie można inwestować te pieniądze, wciąż trwają. Do tej pory, w trakcie trilogów, tj. negocjacji pomiędzy Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim i Radą UE, udało się uzgodnić zapisy projektów rozporządzeń w obszarach: programowanie, warunki podstawowe oraz zarządzanie i kontrola. W tych częściach zawarte są przepisy kluczowe dla programowania. Udało się wynegocjować ważne dla nas kwestie, w tym 7-letni okres programowania i *cross-financing* na poziomie 15%.

Wiele elementów polityki spójności wciąż jest negocjowanych w ramach tzw. *Negotiating Box*, który został przyjęty na szczepku Rady Europejskiej. Są to m.in. metodologia alokacji, podział statystyczny NUTS II, kategorie regionów, koncentracja tematyczna, zasada n+ oraz prefinansowanie i współfinansowanie.

Na tempo negocjacji ram finansowych UE mogą znacząco wpływać nowe inicjatywy Komisji w ramach tzw. **Zielonego Ładu** (*Green Deal*), w tym **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji** (*Just Transition Fund*). Inicjatywy te wymagają nowych środków lub przesunięć w ramach propozycji ram finansowych.

Zielony Ład stawia sobie za cel ochronę środowiska naturalnego i poprawę życia mieszkańców, poprzez przekształcenie Europy w kontynent neutralny dla klimatu. Jest to pakiet działań, które powinny umożliwić Europejczykom przejście na gospodarkę bardziej zrównoważoną i zieloną. Plan najważniejszych działań obejmuje m.in. istotne ograniczenie emisji, inwestowanie w nowatorskie badania i innowacje oraz ochronę środowiska naturalnego.

Jednym z głównych źródeł finansowania działań wpisujących się w Zielony Ład jest Fundusz Sprawiedliwej Transformacji. Został on utworzony z myślą o regionach uzależnionych od paliw kopalnych i sektorach o wysokim zużyciu węgla, którym ma pomóc w przejściu na model gospodarki neutralnej klimatycznie. Wydatki w ramach tego funduszu będą oparte na terytorialnych planach transformacji.

Fundusz skupi się głównie na:

- wsparciu dywersyfikacji działalności MŚP,
- przekwalifikowaniu pracowników, którzy w wyniku transformacji będą zmuszeni do opuszczenia dotychczasowych miejsc pracy,
- inwestycjach związanych ze zmianami klimatu i zrównoważeniem środowiskowym.

Budżet Funduszu wynosi 7,5 mld euro. Komisja Europejska przewiduje, że Polska będzie największym beneficjentem tego wsparcia: oprócz dedykowanych 2 mld euro z budżetu UE powinniśmy przeznaczyć na ten cel środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego z alokacji, która nam przypadnie w nowej perspektywie, oraz środki krajowe. W sumie więc pula środków na działania związane z transformacją energetyczną może sięgnąć 8 mld euro.

Komisja wstępnie wskazała obszary kwalifikujące się w Polsce do wsparcia z Funduszu. Są to subregiony: koniński (woj. wielkopolskie), wałbrzyski (woj. dolnośląskie) i kilka subregionów z woj. śląskiego. Polska może też zaproponować inne obszary – ostateczny zasięg geograficzny wsparcia zostanie ustalony w drodze negocjacji z Komisją.

Informacje na temat Funduszu Sprawiedliwej Transformacji towarzyszyły również corocznej prezentacji komisyjnego **sprawozdania krajowego**, dotyczącego ogólnych zmian społeczno-gospodarczych w Polsce (*Country Report Poland 2020*).

Diagnozę sytuacji z perspektywy autorów opracowania zaprezentował Marc Lemaître, szef Dyirekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej.

W swoim wystąpieniu podkreślił on, że polska gospodarka notuje stabilny wzrost gospodarczy, jednak nadal kluczowym długoterminowym wyzwaniem dla naszego rynku jest przejście do modelu gospodarki opartej na wiedzy i zarazem niskoemisyjnej, a także zapewnienie długoterminowej stabilności fiskalnej.

Mówiąc o rozwoju polskich regionów dyrektor Lemaître zauważył, że szybko doganiają one regiony uchodzące za lepiej rozwinięte w Unii. Od momentu przystąpienia Polski do UE w 2004 r. wszystkie regiony w Polsce rozwijały się szybciej niż Unia jako całość. Oznacza to, że działania podejmowane przez samorzady i beneficjentów w ramach regionalnych programów operacyjnych skuteczne. Jednocześnie Komisja podkreśla, że niestety widoczne są wyraźne różnice rozwojowe na poziomie subregionalnym oraz między obszarami miejskimi i wiejskimi. W nowej perspektywie finansowej konieczne będzie zatem zaplanowanie skutecznych instrumentów wsparcia, tak by móc rozwiązywać różne problemy występujące na poziomie regionalnym i lokalnym.

Sprawozdanie w języku polskim można pobrać ze strony:

https://ec.europa.eu/info/publications/2020-european-semester-country-reports_pl

Programowanie nowej perspektywy – działania krajowe

Prace nad ramami prawnymi, dotyczącymi realizacji programów w ramach nowej polityki spójności wciąż trwają.

W ubiegłym roku przygotowaliśmy nowelizację **ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju**. W lutym br. projekt nowelizacji ustawy rozpatrzyły Komisje Infrastruktury oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, a następnie przekazały go pod obrady Sejmu.

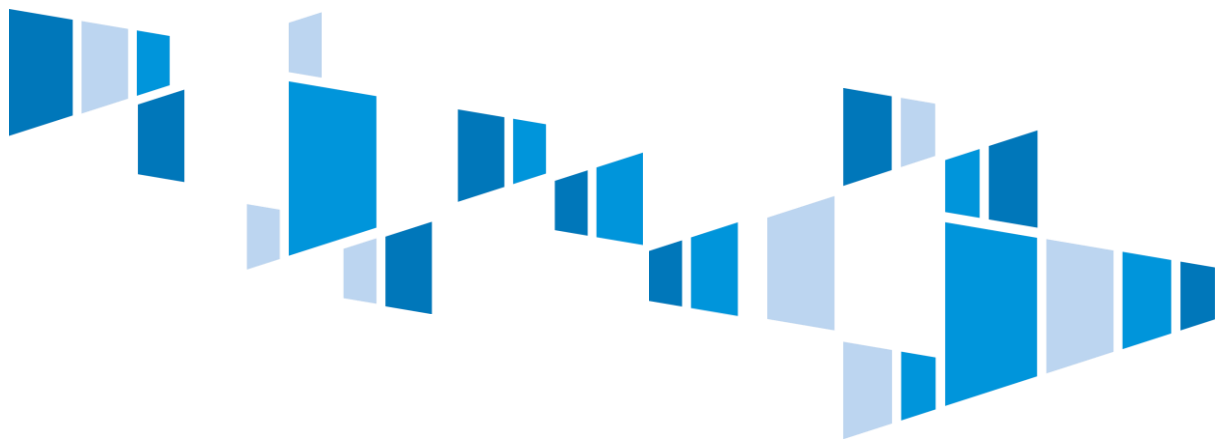
W chwili obecnej pracujemy też nad nową ustawą wdrożeniową, czyli **ustawą o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2021-2027**. Projekt dokumentu jest na etapie konsultacji wewnątrzresortowych.

Trwają ostatnie uzgodnienia międzyresortowe dotyczące zapisów **Założeń do Umowy Partnerstwa**. Po ich zakończeniu prześlemy dokument do zatwierdzenia przez Radę Ministrów. Zaproponowaliśmy w nim szeroki katalog działań, które chcemy finansować z funduszy europejskich, a ich uszczegółowienie nastąpi na poziomie programów operacyjnych. Niezwłocznie po zatwierdzeniu Założeń rozpoczniemy prace nad projektem Umowy Partnerstwa.

Równolegle pracujemy nad **spełnieniem warunków podstawowych**. Ten proces powinien się zakończyć w tym roku, abyśmy mogli jak najszybciej wystartować z realizacją nowej perspektywy. W tej chwili spełnionych jest 5 z 19 warunków podstawowych. W tej drugiej grupie są warunki, które częściowo będą spełniane na poziomie regionalnym:

- 1. 1. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji, w ramach którego wymagana jest aktualizacja regionalnych strategii innowacji,
- 3.2. Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie, w ramach którego konieczna będzie aktualizacja regionalnych planów transportowych.

Współpracujemy z resortami i instytucjami, które są zaangażowane w realizację tego celu, a także z ekspertami, którzy będą pomagać IZ RPO w jak najszybszej aktualizacji wymaganych dokumentów.

REALIZACJA PROGRAMÓW OPERACYJNYCH POLITYKI SPÓJNOŚCI

Rok 2019 w funduszach europejskich

W 2019 r. ze środków unijnych na lata 2014-2020 dofinansowano inwestycje o wartości blisko 450 mld zł. Polska zainwestowała już 83% dostępnych funduszy.

Certyfikacja środków UE

Do końca 2019 r. Polska rozliczyła z Komisją prawie 41% dostępnych środków UE. Poprzedni rok był rekordowy, jeśli chodzi o kwotę rozliczoną z Komisją Europejską. W porównaniu do kwoty z roku 2018 (38,7 mld zł) udało się rozliczyć o ok. 12,5 mld zł więcej - 51,2 mld zł.

Mamy też bardzo dobre tempo pozyskiwania refundacji z Komisji Europejskiej, czyli zwrotu poniesionych wydatków na inwestycje współfinansowane z UE. Do końca 2019 r. Komisja Europejska wypłaciła nam ponad 28 mld euro refundacji.

Wszystkie krajowe i 15 regionalnych programów na lata 2014-2020 spełniło już **zasadę n+3** na rok 2020. Należy jednak pamiętać, że w kolejnych latach roczne kwoty środków, które należy rozliczyć z Komisją, znacząco wzrosną, dlatego bardzo ważne jest, aby planowo wywiązywać się z naszych zobowiązań w tym zakresie, a nawet - jeśli to możliwe - „z górką” wykonywać plany rozliczeniowe.

Rezerwa wykonania w RPO

Żadne województwo nie straciło funduszy z tak zwanej rezerwy wykonania. Można ją w uproszczeniu nazwać premią za osiągnięcie założonych efektów inwestowania funduszy UE. Komisja Europejska, w ramach śródkresowego przeglądu wyników wdrażania programów, sprawdzała, jak – według stanu na koniec 2018 r. - realizowane są programy unijne i na tej podstawie decydowała, czy fundusze z rezerwy się należą, czy nie. W wyniku przeglądu okazało się, że ze 166 osi

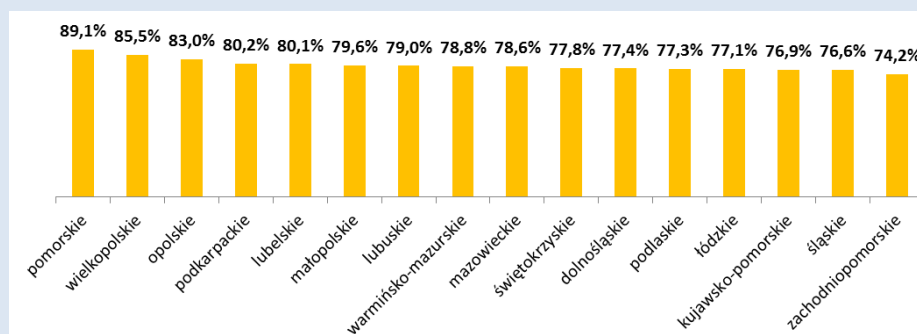
priorytetowych w RPO tylko 5 osi nie osiągnęło wyników pozwalających na uzyskanie środków z rezerwy. W związku z tym pięć regionów, tj.: kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie, podlaskie, śląskie i łódzkie, zmodyfikowało swoje programy regionalne, przesuując te środki do innych osi. Oznacza to, że wszystkie środki, dostępne w ramach rezerwy wykonania, zostaną zainwestowane w tych RPO, w których je zaprogramowano.

Stan wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020

Według stanu na 31 stycznia 2020 r. od początku perspektywy finansowej we wszystkich programach umowy partnerstwa podpisano z beneficjentami 59 tys. **umów o dofinansowanie** na całkowitą kwotę 449 mld zł, w tym w części dofinansowania UE – na 273 mld zł, co stanowi 83,4% alokacji, w tym:

- w programach krajowych - 16,6 tys. umów o dofinansowanie o wartości ogółem 291,5 mld zł, w tym wkład UE wynosi 166,6 mld zł, co stanowi 85,8% alokacji programów krajowych;
- w 16 RPO - ponad 42,3 tys. umów o dofinansowanie o wartości ogółem 157,5 mld zł. Wartość dofinansowania UE w tych umowach wynosi 106,5 mld zł, co stanowi 79,4% alokacji RPO na lata 2014-2020.

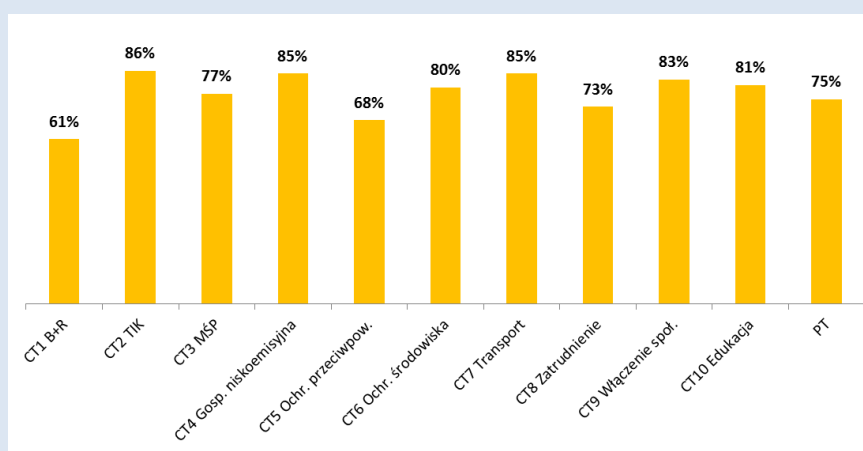
Wykres 1. Wartość umów o dofinansowanie, jako % alokacji 16 RPO

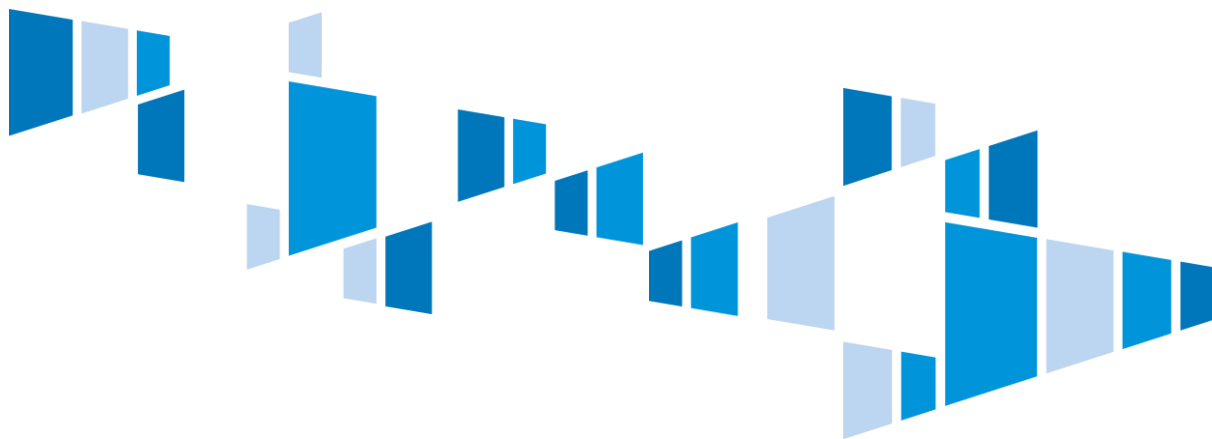

Analiza kontraktacji w różnych obszarach wsparcia, tzw. Celach Tematycznych (CT), wskazuje na pewne zróżnicowania. Najwięcej środków (kwotowo) zakontraktowanych jest w CT 4 *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach* – 22,5 mld zł. Jeśli chodzi o procentowy poziom zaangażowania środków dostępnych w danym celu tematycznym, najwyższe zaangażowanie widoczne jest w CT 2 *Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych*, w którym kontraktacja sięga 86% środków dedykowanych temu celowi.

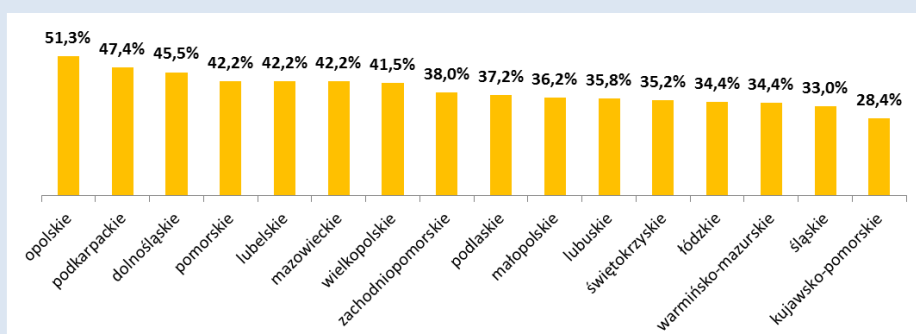
Wykres 2. Wartość umów o dofinansowanie, jako % alokacji wg CT w 16 RPO

Ogólna wartość wydatków wykazanych przez beneficjentów we **wnioskach o płatność** w 16 RPO wynosi 77 mld zł, w tym wartość dofinansowania UE to blisko 52 mld zł, co stanowi 38,7% alokacji na lata 2014-2020.

Wykres 3. Wartość wniosków beneficjentów o płatność, jako % alokacji 16 RPO

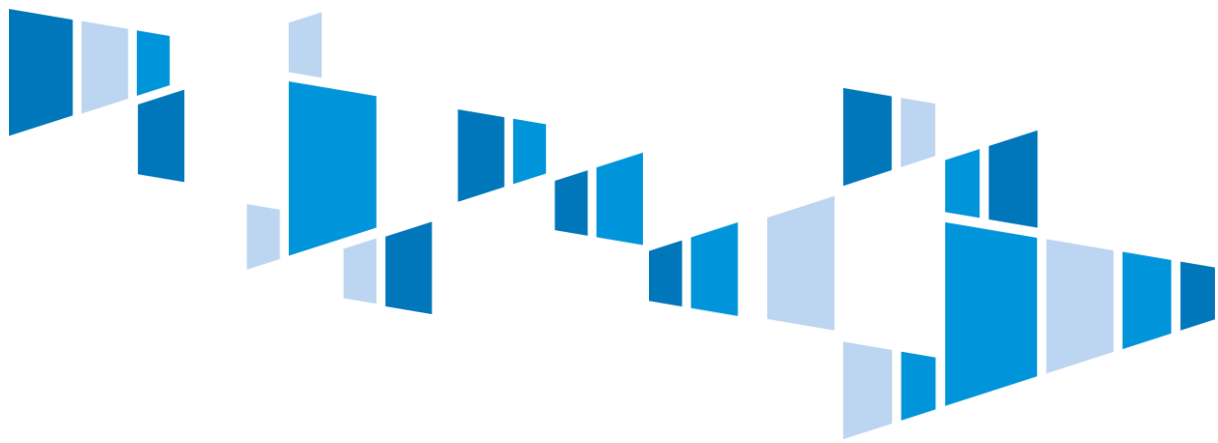

Stan wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

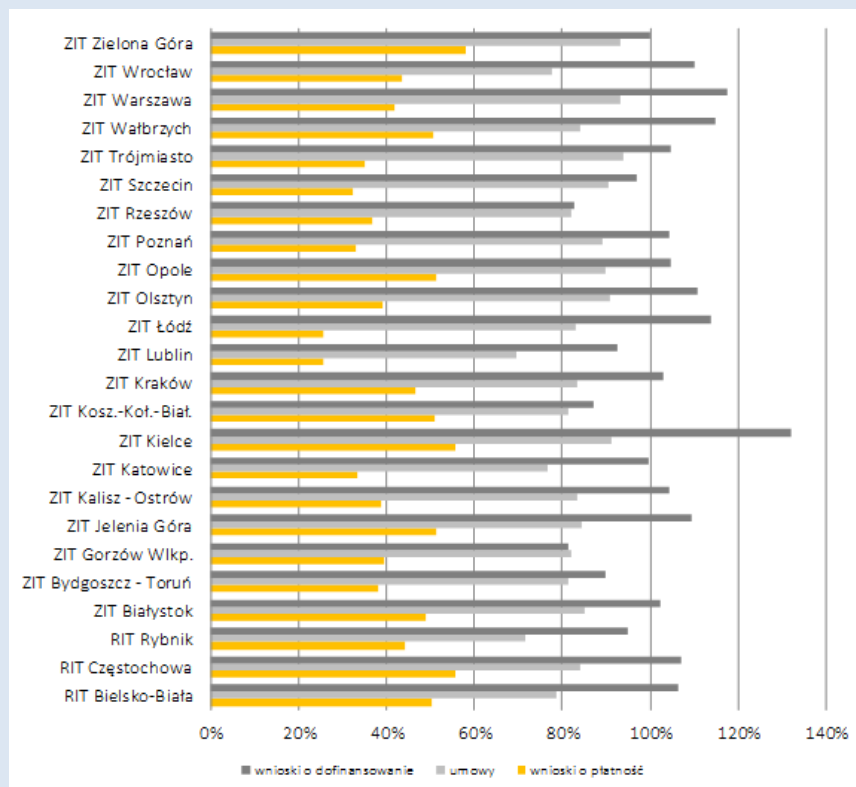
W ramach 1,3 tys. naborów złożonych zostało 6,3 tys. **wniosków o dofinansowanie** poprawnych pod względem formalnym. Ich wartość wynosi 16,4 mld zł w części dofinansowania UE, co stanowi 103,8% środków alokowanych w działaniach przypisanych w RPO dla ZIT.

W działaniach RPO dedykowanych ZIT podpisano z beneficjentami 4 tys. **umów** o łącznej wartości wynoszącej 13,1 mld zł w części dofinansowania UE, co stanowi 82,8% alokacji. Najbardziej zaawansowany pod względem kontraktacji jest ZIT Trójmiasto, w którym zawarte umowy konsumują 94% alokacji przewidzianej na realizację tego instrumentu. Najsłabszy z kolei jest ZIT Lublin, gdzie do końca stycznia zakontraktowano 69,7% alokacji przeznaczonej na ZIT.

Wkład UE we **wnioskach o płatność** złożonych przez beneficjentów w ramach ZIT wynosi 6,3 mld zł, co stanowi 39,7% alokacji dedykowanej ZIT. Najbardziej zaawansowany pod względem płatności jest ZIT Zielona Góra (57,9% alokacji), natomiast na końcu stawki plasuje się ZIT Lublin (25,4% alokacji).

Wykres 4. Postęp realizacji ZIT (wartość wniosków o dofinansowanie, umów i płatności jako % alokacji ZIT)

Zmiany RPO w ramach przeglądu wyników wdrażania programów

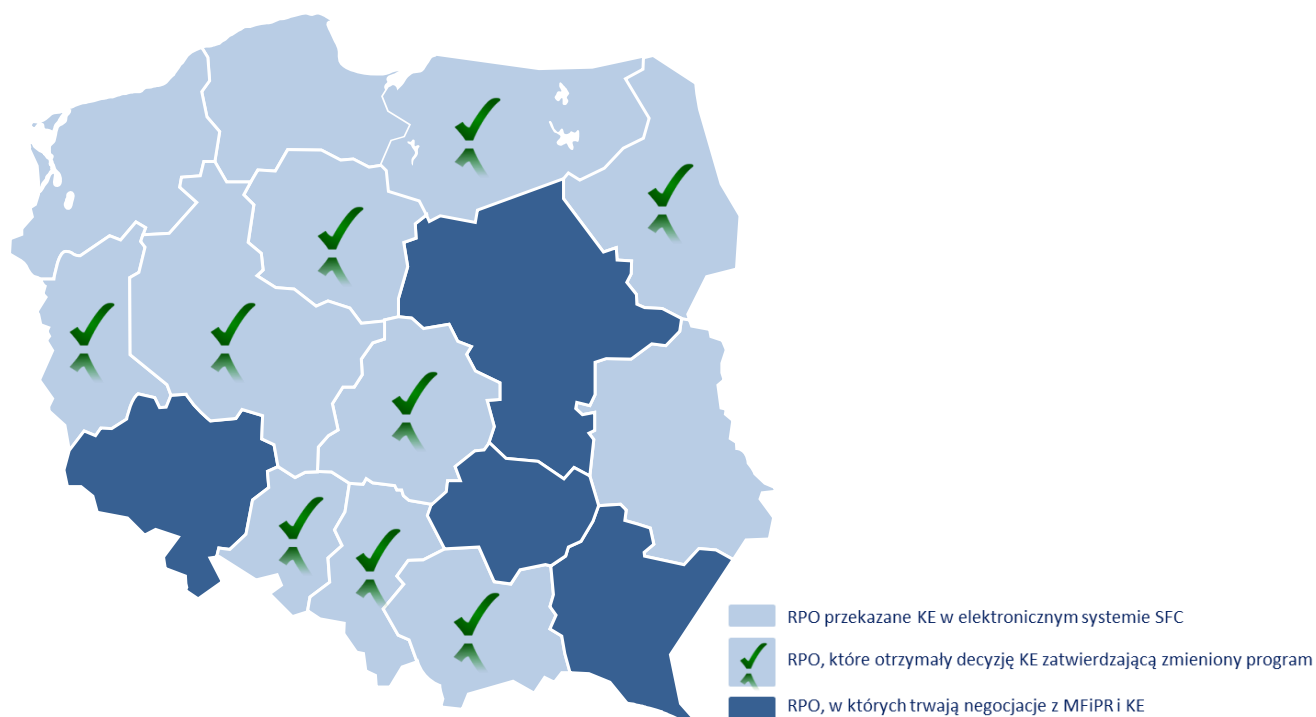
Dobiega końca proces zmian wprowadzanych w RPO w ramach śródkresowego przeglądu wyników wdrażania programów. Oficjalne negocjacje zmienionych programów rozpoczęły się w połowie listopada 2019 r., kiedy to 5 regionów (kujawsko-pomorskie, łódzkie, podlaskie, śląskie i warmińsko-mazurskie), których RPO w 5 osiach nie osiągnęły wyników pozwalających na zagospodarowanie kwot

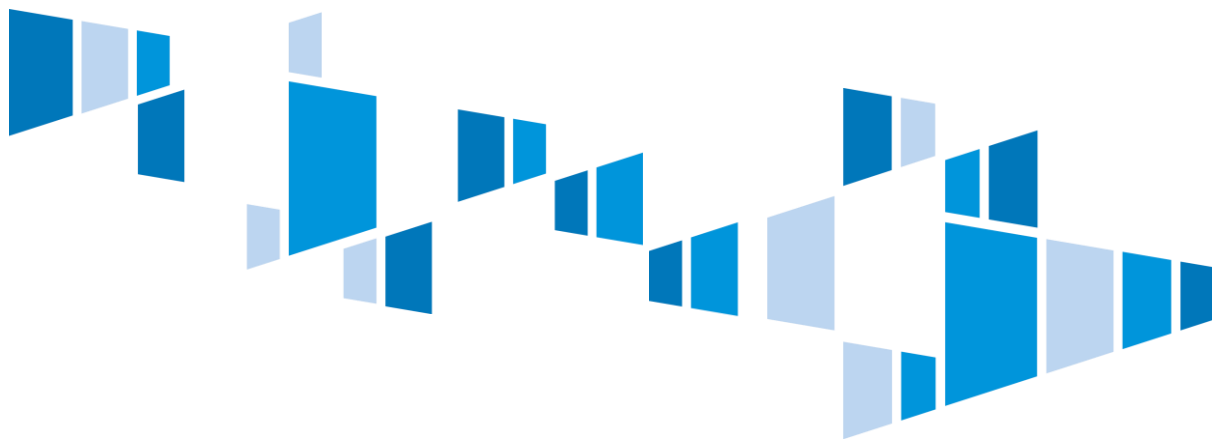

rezerwy wykonania, musiały przedstawić Komisji propozycje realokacji tych środków do innych obszarów. Oprócz ww. regionów propozycję zmian swojego programu przesłała też Wielkopolska. Wcześniej propozycje zmian RPO – zgodne z wymogami ustawowymi - musiały uzyskać akceptację Komitetów Monitorujących i opinię ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie zgodności zmian z Umową Partnerstwa. Pozostałe województwa sukcesywnie przesyłają Komisji swoje propozycje, będące wynikiem roboczych negocjacji z Komisją oraz Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej.

Według stanu na 5 marca br. Komisji Europejskiej zostało przekazanych 12 zmienionych programów. Spośród nich 9 otrzymało już decyzje Komisji zatwierdzające nowe zapisy.

Poniższa grafika obrazuje stan zaawansowania prac związanych ze zmianą RPO w poszczególnych województwach.

INNE OBSZARY TEMATYCZNE

Posiedzenie Grupy Wysokiego Szczebla ds. inwestycji kolejowych

24 stycznia br. odbyło się posiedzenie Grupy Wysokiego Szczebla ds. inwestycji kolejowych. W spotkaniu, któremu przewodniczył minister Grzegorz Puda, wzięli udział m.in. Lucie Žáčková, zastępca kierownika Wydziału ds. Polski w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej, wiceminister infrastruktury Andrzej Bittel, Ireneusz Merchel, prezes zarządu PKP PLK S.A., a także eksperci Inicjatywy JASPERS. Uczestnicy spotkania dyskutowali o stanie zaawansowania obecnie realizowanych projektów, a także o planach inwestycyjnych Polski na następną perspektywę finansową UE.

Polska coraz efektywniej realizuje inwestycje kolejowe dofinansowane ze środków Unii Europejskiej. Największym wyzwaniem jest dla nas dokończenie zadań na sieci bazowej TEN-T w perspektywie do 2030 r. W obecnej perspektywie finansowej zmiany na kolei są współfinansowane z Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POLiŚ), instrumentu finansowego „Łącząc Europę”, Programu Polska Wschodnia (PO PW) oraz z regionalnych programów operacyjnych (RPO).

Na modernizację kolei w Polsce Unia Europejska przeznaczyła ponad 10 mld euro.

92% środków (ponad 20 mld zł) zarezerwowanych na wsparcie kolei w POLiŚ ma już określony w umowach cel inwestycyjny. Komisja Europejska zrefundowała już 30% z tych środków (7,5 mld zł wydatków kwalifikowalnych).

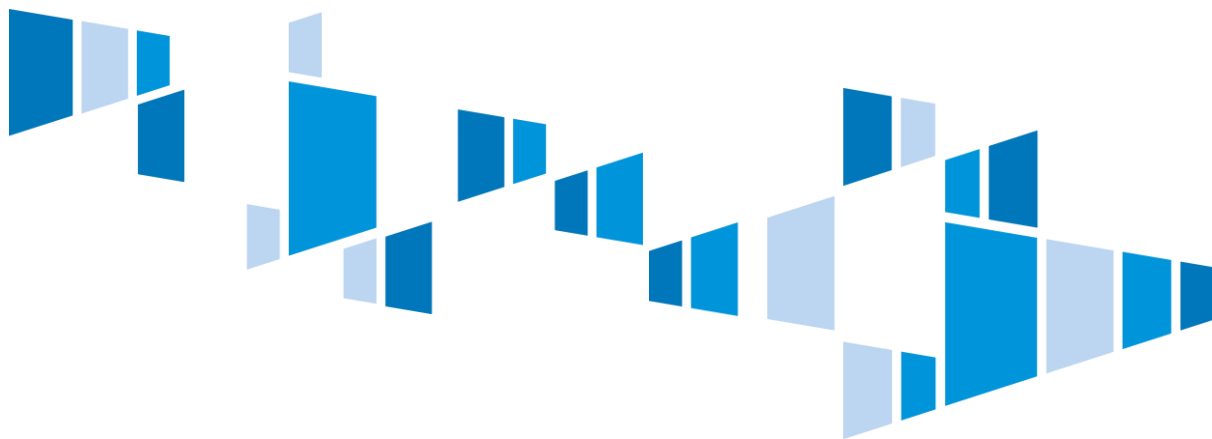
Polska jest największym beneficjentem unijnego instrumentu „Łącząc Europę” w sektorze transportu. Aż 82% dofinansowania z tego źródła zostało przeznaczone na inwestycje kolejowe, a PKP PLK S.A. jest jego największym beneficjentem w całej

Unii. Z instrumentu "Łącząc Europę" realizujemy łącznie 56 projektów transportowych z wkładem unijnym w wysokości 3,9 mld euro.

Uczestnicy spotkania rozmawiali też o oczekiwaniach Polski i KE dotyczących zakresu wsparcia inwestycji kolejowych w przyszłej perspektywie finansowej. Zarówno Polska jak i KE liczą przede wszystkim na możliwość dokończenia kolejowej sieci bazowej TEN-T. Kolej powinna też otrzymać środki na inwestycje, które sprawią, że stanie się ona bardziej atrakcyjnym i dostępnym środkiem transportu.

W ramach rządowego Krajowego Programu Kolejowego do 2023 r. na inwestycje kolejowe zarezerwowane jest blisko 75,7 mld zł. Z tych środków ponad 40,3 mld zł to środki UE pochodzące z POIiŚ, instrumentu „Łącząc Europę”, POPW i RPO. Największe nakłady na projekty w ramach Krajowego Programu Kolejowego zostały zaplanowane na lata 2020 (16,5 mld zł), 2021 (13,2 mld zł) i 2022 (10 mld zł). Plan jest ambitny, dlatego strona rządowa stara się w jak największym stopniu minimalizować ewentualne zagrożenia dla efektywnej realizacji tak dużego programu inwestycyjnego. Między innymi w tym celu, na prośbę Komisji Europejskiej, została powołana w MFiPR Grupa Wysokiego Szczebla ds. Inwestycji Kolejowych (HLG), która zajmuje się zarówno inwestycjami kolejowymi realizowanymi w programach obecnej perspektywy, jak i przygotowaniem do realizacji tych projektów w latach 2021-2027.

Komitety Monitorujące krajowe programy operacyjne

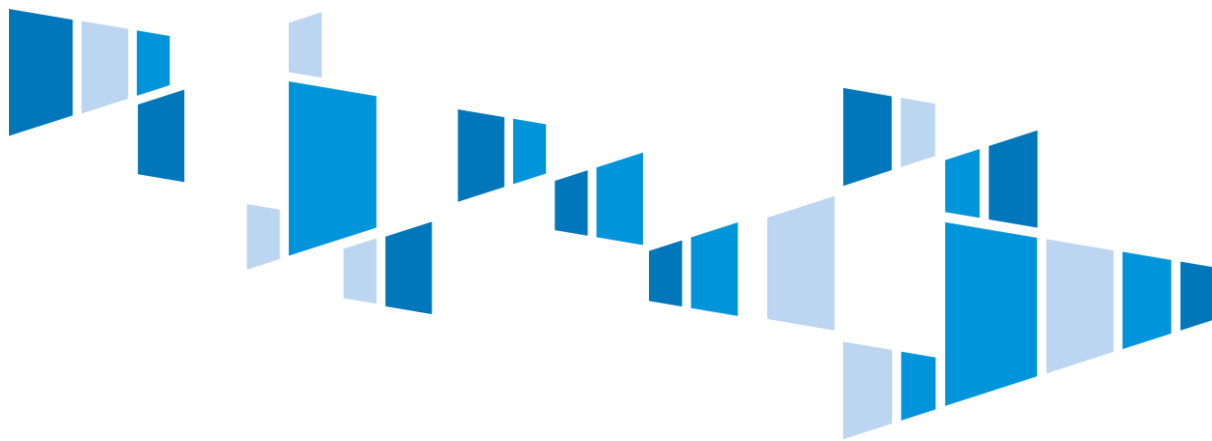
Komitet Monitorujący Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

W dniach 28-29 stycznia br. odbyło się posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Członkowie Komitetu przyjęli m.in. założenia realizacji w 2020 r. kolejnych przedsięwzięć w ramach programu.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, we współpracy z Ministerstwem Zdrowia, podejmuje kolejne działania wspierające rozwój psychiatrii w Polsce. 90 mln zł z POWER zostanie przeznaczonych na uruchomienie środowiskowych centrów zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży. Dzięki temu najmłodszy pacjenci uzyskają kompleksowe wsparcie medyczne i społeczne możliwie blisko miejsca zamieszkania, bez konieczności hospitalizacji.

Podczas posiedzenia została również przyjęta fiszka konkursu mającego na celu poprawę dostępności do usług świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Konkurs Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, o wartości 40,5 mln zł, umożliwi wsparcie ponad 800 samorządów, w realizacji wymogów, wynikających z przepisów ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Środki dostępne w ramach tego konkursu przeznaczone są na wsparcie samorządowych projektów, realizowanych w następujących obszarach:

- przegląd i usprawnienie procedur obsługi klienta,
- zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami,
- utworzenie funkcji koordynatora dostępności w urzędzie.

**Departament
Regionalnych Programów Operacyjnych**

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
rpo.2020@mfipr.gov.pl